

KÚRIA

Bfv.I.879/2015/5. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év szeptember hó 21. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatali befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a VI. rendű terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 41.(I.)B.1520/2013/18. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.491/2013/14. számú ítéletét VI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2013. november 19. napján meghozott 41.(I.)B.152/2013/18. számú ítéletével a VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294. § (1) bek.], ezért őt halmazati büntetésül egy év hat hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának esetén a terhelt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A védelmi fellebbezések alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2015. január 27. napján meghozott 1.Bf.491/2013/14. számú ítéletével a VI. rendű terhelt tekintetében az első fokú határozatot

megváltoztatta, a terhére megállapított 2 rendbeli hivatali vesztegetés elfogadásának büntette közül az első fokú ítélet tényállásának II. pontjában részletezett cselekményt hivatali visszaélés büntetteként [Btk. 305. § c) pont] minősítette; a vele szemben kiszabott szabadságvesztést egy évre, míg a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét kettő évre enyhítette; egyebekben az első fokú ítéletet rá vonatkozó részében helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a VI. rendű terhelt és védője terjesztett elő - jogszabályi hivatkozás nélkül - felülvizsgálati indítványt.

Indokaik szerint az eljáró bíróságoknak fokozottabban kellett volna vizsgálnia azt a kérdést, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvény volt kedvezőbb a terheltre, mivel nem azonos a hivatalos személy fogalma a két törvényben; a VI. rendű terhelt az elkövetés idején hatályban volt büntető törvény szerint nem minősült hivatalos személynek, így bűnösségét törvénysértően állapították meg.

Emellett álláspontjuk szerint tévesen állapították meg a bíróságok, hogy a terheltnek módja volt elkövetni a terhére rótt köteleességszegést; nem tárták fel kellően, hogy a terheltnek - ideértve az elkövetéskor hatályos munkaköri leírását is - pontosan milyen feladatköre volt, milyen munkát végzett. Miután a VI. rendű terhelt a munkaköre szerint ügyviteli alkalmazott volt, megítélésük szerint nem volt feladata az ügy feldolgozása és annak elbírálása, hogy történt-e szabálysértés, nem kellett tényállást felvennie és nem volt mérlegelési jogköre sem; feladata arra korlátozódott, hogy a rendőrség belső rendszerében megtalálható formanyomtatvány megfelelő kitöltésével határozati formába foglalja a közigazgatási bírság tényét. Így a rendszerbe nem tudott belenyúlni, és ahhoz sem volt joga, hogy a bírság mértékét megállapítsa, mert azt tételesen, sávosan meghatározva kormányrendelet írta elő.

Vitatták azt is, hogy a terheltnek az illetékeségébe nem tartozó ügyben lehetősége volt bármilyen információt megszerezni, és azt másnak kiadni. Emellett arra is hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták azt sem, hogy a VI. rendű terhelt valóban tett-e olyan konkrét lépést, amely alkalmas a hivatali visszaélés megállapítására.

Végezetül sérelmezték azt is, hogy nem indokolta meg sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság, miért utasította el a terhelt előzetes bírósági mentesítésére irányuló védelmi indítványt.

Mindezek alapján - hivatkozva a Be. 427. § (1) bekezdés a) és b) pontjára - elsősorban a megtámadott határozatok megváltoztatására, másodsorban azok hatályon kívül helyezésére és a terhelt felmentésére tettek indítványt.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint az indítványozók azzal, hogy azt állították: a VI. rendű terheltnek nem volt lehetősége megnézni a nyilvántartást, és a terhelt a gyorsajtással összefüggésben információt nem tekintett vagy szerzett meg, a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét és ezen keresztül a tényállás megalapozottságát vitatták.

Emellett a törvényben kizártnak tartotta a terhelt feladatkörével kapcsolatos érveket is, mivel az indítványozók azokban is az irányadó tényállástól eltérő körülményekre hivatkoztak, ahogy az előzetes mentesítésre vonatkozó indítvánnyal kapcsolatos kifogást is, mivel az a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható.

Alaptalannak tartotta a felülvizsgálati indítvány azon állítását, miszerint a VI. rendű terhelt az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint nem minősült hivatalos személynek. Miután az irányadó tényállás szerint a terhelt feladata volt többek között az objektív felelősség körében a gyorsajtást elkövetők ügyében a bizonyítékként szolgáló felvételek alapján azok minősítése és az első fokú közigazgatási határozat meghozatala, álláspontja szerint a terhelt, mint jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél ilyen feladatokat ellátó személy, az 1978. évi IV. törvény 137. § 1/1. pontja alapján is hivatalos személynek minősült.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatokat tanácsulésen hatályában tartsa fenn (BF.967/2015/1.).

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki.

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

Ezért a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében és a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott, és az indítványban nem hivatkozott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

A Kúria - az előző szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően minden esetben tartalma alapján bírálja el a felülvizsgálati indítványt, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője nem jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.

A tartalma szerint a Be. 416. § (1) bekezdésének a) és c) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

Felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint akkor van helye, ha a bűnösség megállapítására anyagi jogi szabály megsértésével került sor; a c) pont szerint pedig akkor, ha a bíróság határozatát a 373. § (1) bekezdés I. b) és c) pontjában, illetve a II-III. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban azonban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmények jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.

Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni, így arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.

Ezért a felülvizsgálati indítványnak a VI. rendű terhelt

munkakörével kapcsolatos, az eljáró bíróságok által megállapított tényállásban nem szereplő fejtegetései a tényállás felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadásának minősül, ezért azok nem vezethettek eredményre.

Törvényben kizárt, mivel szintén a tényállás megalapozottsága támadásának minősül az indítvány azon kifogása, ami a terhelt által megszerzett információkkal függ össze. Az ítéleti tényállás II. és III. pontjában leírt cselekmények ugyanis nem eredmény-bűncselekmények: a tényállás II. pontja szerinti cselekmény az előny ígérőjével való egyetértéssel, a III. pont (a másodfokú bírósági ítélet 10. oldalán lévő tényállás-kiegészítési felsorolás utolsó elemével együtt) szerinti cselekmény pedig azzal valósult meg, hogy a VI. rendű terhelt azért, hogy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali helyzetével visszaélt.

Emellett a Kúria felülvizsgálati ügyekben követett gyakorlata szerint a tényállás részének kell tekinteni az ítélet más szerkezeti részében leírt, de ténylegesen a megállapított tényállás körébe tartozó tényeket is (BH 2005.89.).

Így a Kúria a VI. rendű terheltre vonatkozó tényállás részének tekinti a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztályának tájékoztatását is (első fokú ítélet 10. oldal utolsó előtti bekezdés).

A hivatali ügyintézés mikénti megszervezése, és az, hogy a VI. rendű terheltnek a közigazgatási bírságolási eljárásban milyen jogköre volt, a hivatalos személykénti minősülését nem érinti.

Nem alapos a felülvizsgálati indítvány azon érvelése sem, hogy a VI. rendű terhelt esetében az elkövetéskor hatályos büntető törvény alkalmazása kedvezőbb elbírálást eredményezett volna, mivel e törvény szerint a terhelt nem minősült a büntető törvény szempontjából hivatalos személynek.

Az elkövetési időszakban hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § 1/1. pontja szerint hivatalos személy a jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokkal megbízott szervnél, testületnél az a személy, aki közhatalmi, államigazgatási feladatot lát el.

Mivel az eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos jogszabályi környezet bemutatását elmulasztották (amely bár hiányosság, a megtámadott ítéleteket a felülvizsgálati eljárás lefolytatása szempontjából nem teszik megalapozatlanná), a Kúria e körben a következőket rögzíti:

Az elkövetés idején hatályban volt közlekedés-igazgatási jogszabályokat a 2007. évi CLXXV. törvény 2008. január 1. napjától

kezdődő hatállyal kiegészítette, illetve módosította. A módosítás a közúti közlekedésben résztvevő gépjárművel történő sebességhatártúllépését volt biztosított visszaszorítani. Ennek érdekében módosult a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21. §-a is. A módosítás értelmében a gépjármű üzemben tartója, illetve - meghatározott esetekben - a gépjárművet használatra átvevő személy felelt azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó - külön jogszabályban meghatározott - egyes előírásokat betartsák. Ha ezeket az előírásokat megszegik, az üzemben tartóval, illetve a gépjárművet használatra átvevő személlyel szemben 30 000 forinttól 300 000 forintig terjedő közigazgatási bírságot kell kiszabni. Az egyes rendelkezések megsértése miatt kiszabható bírságok összegét a Kormány a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendeletben határozta meg.

Eszerint a közigazgatási bírság kiszabásának kizárólag a külön jogszabály szerinti technikai eszközzel készített és továbbított felvétellel dokumentált szabályszegés esetén van helye. A bírságolással kapcsolatos eljárás lefolytatására a Kormány által rendeletben kijelölt hatóság jogosult. A hatóság a szabályszegés miatt hozott határozatát az ügyfél részére az előírás megszegését követő kilencven napon belül kézbesíti. A közigazgatási bírságot kiszabó, első fokú határozat meghozatala informatikai eszközzel, automatizált módon történhet. Automatizált egyedi döntésen a kiadmányozásra jogosult aláírása és a hatóság bélyegzőlenyomata is informatikai eszközzel rögzíthető, ha az aláírás és a bélyegzőlenyomat hitelességét a hatáskör gyakorlója egyedi döntésével hitelesítette. Az említett kormányrendelet a közigazgatási bírság első fokú kiszabására Budapest és Pest megye területén a budapesti rendőr-főkapitányt jelölte ki.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 12. § (2) bekezdés a) pontja szerint közigazgatási hatósági ügy minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy köteleességet állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet vagy hatósági ellenőrzést végez; a törvényhely (3) bekezdése alapján pedig a Ket. alkalmazása szempontjából közigazgatási hatóság hatáskörrel rendelkező államigazgatási szerv, illetve törvény vagy kormányrendelet által közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására feljogosított egyéb szervezet, köztestület vagy személy.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 1. § (2) bekezdésének 4. pontja szerint a rendőrség a törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el. Az Rtv. 4/A. § (3) bekezdése alapján az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv személyi állománya hivatásos állományú rendőrökből, kormánytisztviselőkből, közalkalmazottakból, valamint a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállalókból állhat. Azt pedig, hogy a Rendőrségnél közalkalmazottként milyen munkakört lehetett betölteni, az elkövetéskor hatályos 37/2011. (X. 28.) BM rendelet határozta meg.

Az 1978. évi IV. törvény idézett rendelkezése szerint a hivatalos személyi minőségnek nem feltétele az önálló kiadmányozási vagy az önálló intézkedési jog, elegendő, ha a közhatalmi feladathoz kapcsolódóan az illető a tényleges közhatalmi, államigazgatási feladatok ellátásában részt vesz. Mivel a VI. rendű terhelt ügykezelőként olyan szervnél teljesített szolgálatot, amely jogszabály alapján közhatalmi, államigazgatási feladatokat látott el, a felülvizsgálati indítványban kifejtettekkel szemben az elkövetés idején hatályos igazgatási jogszabályok alapján is hivatalos személynek minősült.

Ebben a kérdésben a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. nem hozott új (a védelem által hivatkozott tágabb) szabályozást: a Btk. 459. § (1) bekezdésének 11. k) pontja továbbra is hivatalos személyként határozza meg a rendvédelmi szervnél közhatalmi feladatot ellátó olyan személyt, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik. Miután az előbb kifejtetteknek megfelelően a közigazgatási hatósági eljárásban ügykezelői feladatot ellátó tisztviselő tevékenysége is a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik, ennél fogva a terhelt eszerint is hivatalos személynek minősült.

Így nem sértettek anyagi jogi szabályt az eljárás bíróságok, amikor a terheltet hivatalos személynek tekintve állapították meg bűnösségét.

Végezetül a felülvizsgálati indítványban sérelmezett azon tény kapcsán, miszerint az eljárás bíróságok a védelem által indítványozott előzetes bírósági mentesítés elutasításának nem adták indokát, a Kúria a következőkre mutat rá:

A Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, egyben a 416. § (1) bekezdés c)

pontjára figyelemmel felülvizsgálati okot képező eljárási szabálysértés, ha a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében olyan mértékben nem tesz eleget indokolási kötelezettségének, hogy emiatt a határozat felülbírálatra alkalmatlan.

A törvény - indítványban felhívott - 258. § (3) bekezdés f) pontjának elsődleges értelme és célja az, hogy a bíróság számot adjon a bizonyítási indítványok elutasításának indokairól.

A bíróság ezen kívül is foglalkozhat olyan indítványokkal, melyeknek nem adott helyt, negatív indokolásra azonban - különösen a joghátrány-alkalmazás körében - nem köteles.

Emellett a bíróság az indítványok elutasítására vonatkozó indokolás elmulasztása miatt még nem követi el a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést; az ítélet tartalmazza a bűnösség megállapítását, a minősítést, ahogy a kiszabott büntetés kapcsán is a szükséges indokolást.

Bár az indítványozók az indítványuk végén a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és a terhelt felmentését a törvénysértő minősítésre és a törvénysértő büntetésre is hivatkozva kérték, ténylegesen azonban nem jelölték meg azt, hogy miért tekintették a minősítést, illetve a büntetést törvénysértőnek.

Az előzetes bírósági mentesítéssel kapcsolatos védelmi indítványok - hallgatólagos - elutasítása ugyanis nem vonható a törvénysértő büntetés vagy törvénysértő intézkedés körébe.

Emellett mind a cselekmény minősítése, mind a kiszabott büntetés törvényes.

A Kúria minderre figyelemmel a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, ezért a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. szeptember 21.

*Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó
bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

AIné írnok